

॥ १६ ॥ गवादीनांगोप्रतिनिधीनां एव तत्फलं प्रत्यक्षगोदाने गोप्रतिग्रहीतुं गच्छत्या अष्टमेपेदे भवंति किमु तद्गमने तदीयबालकानि त्रिहोत्रादीनां चिरकालनिर्वाह इति भावः ॥ १७ ॥ गोद इति शीलीशीलवान् अर्घदातानिर्भय इति संबंधः निरुद्धत्वाद्ब्रह्मदातुः फलं नोक्तं एवं त्रयाणामैहिकं फलमुक्त्वा आमुष्मिकं फलमाह उषस्यो ढेति उषस्यं प्रातः स्नानादिकर्म ऊढं प्राप्तयैः उषस्यो ढः सविज्ञेयो ब्रह्मदेयायुतस्तु यः भारते नाम संकीर्तयेत्तस्यायंथासंख्योत्तरं स वै ॥ फलं षट्त्रिंशदष्टौ च सहस्राणि च विंशतिः ॥ १८ ॥ एवमेतान् गुणान्विद्याद्गवादीनां यथाक्रमं ॥ गोप्रदाता समाप्नोति स मस्तानष्टमे क्रमे ॥ १७ ॥ गोदः शीली निर्भयश्चाघदातानस्यादुःखी वसुदाता च कामं ॥ उषस्यो ढा भारते यश्च विद्वान्विख्यातास्ते वैष्णवाश्चंद्रलोकाः ॥ १८ ॥ गौवैदत्वा गोव्रती स्यात्त्रिरात्रं निशांचैकां संवसेते हताभिः ॥ कामाष्टम्यां विततव्यं त्रिरात्रं रसैर्वा गोः शरुता प्रसूवैर्वा ॥ १९ ॥ देवव्रती स्याद्दृषभप्रदाने वेदावामि गोयुगस्य प्रदाने ॥ तथा गवां विधिमासाद्य यज्वालोकानश्र्यान्विदते नाविधिज्ञः ॥ २० ॥ कामान्सर्वान्यार्थि वानेकसंस्थान्यो वैदद्यात्कामदुघांच धेनुं ॥ सम्यक्ताः स्युर्हव्यकव्यौ घवत्यस्तासामुक्ष्णां ज्यायसां संप्रदानं ॥ २१ ॥ न चाशिष्यायाव्रतायोपकुर्यान्नाश्रद्धानायनवक्रबुद्धये ॥ गुह्यो ह्ययं सर्वलोकस्य धर्मो नेमं धर्मं यत्र तत्र प्रजल्पेत् ॥ २२ ॥ संति लोके अद्धानामनुष्याः संति क्षुद्राराक्षसमानुषेषु ॥ एषामेतद्दीयमानं ह्यनिष्टं येनास्ति क्यं चाश्रयं तेत्यपुण्याः ॥ २३ ॥ बार्हस्पत्यं वाक्यमेतन्निशम्य ये राजानो गोप्रदानानि दत्त्वा ॥ लोकान्माताः पुण्यशीलाः प्रवृत्तास्तामेराजन्कीर्त्यमानान्निबोध ॥ २४ ॥ उशीनरो विश्वगश्चो नृगश्च भगीरथो विश्रुतो यौवनाश्वः ॥ मां धाता वै मुचुकुंदश्च राजा भूरिद्युश्चो नैषधः सोमकश्च ॥ २५ ॥ पुरूरवा भरतश्च क्रवर्तीयस्यान्ववाये भरताः सर्व एव ॥ तथा वीरो दाशरथिश्च रामो ये चाप्यन्ये विश्रुताः कीर्तिमंतः ॥ २६ ॥ तथाराजा पृथुकर्मा दिलीपो दिवं प्राप्नोति गोप्रदानैर्विधिज्ञः ॥ यज्ञैर्दानैस्तपसाराजधर्मैर्मां धाता भूद्रो प्रदानैश्च युक्तः ॥ २७ ॥ तस्मात्पार्थ त्वमपीमं मयोक्तां बार्हस्पतीं भारतीं धारयस्व ॥ द्विजाग्र्येभ्यः संप्रयच्छस्व प्रीतो गाः पुण्या वै प्राप्य राज्यं कुरूणां ॥ २८ ॥ वैशंपायन उवाच तथा सर्वं कृतवान् धर्मराजो भीष्मेणोक्तो विधिवद्गोप्रदाने ॥ समां धातुर्वेददेवोपदिष्टं सम्यग्धर्मं धारयामास राजा ॥ २९ ॥ इति नृपसतंतं गवांप्रदानेयवशकलान्सह गोमयैः पिबानः ॥ क्षिति तलशयनः शिखीयतामा वृष इव राजवृषस्तदा बभूव ॥ ३० ॥

विद्वान्भारतवेत्ता वैष्णवाः विष्णुभक्ताः चंद्रवत्लोकालोकोपेण एवं विख्याताः कथिता इति केचित् त्रयोपि वैष्णवाः विष्णुदत्ताश्चंद्रवदमृतस्रवाः लोकाः विदो विद्यते ऽस्मिन्स विद्वान् ॥ १८ ॥ १९ ॥ देवव्रती ब्रह्मचारी सूर्यमंडलभेत्ता ॥ २० ॥ एकसंस्थान् एकीकृतान् गजयामादिसर्वदानतुल्यमेकधेनुदानं किमु तद्बद्धयो हव्यादिमत्यो देयाः तासां ताभ्यो धिकमिति शेषः उक्ष्णां ज्यवराणां ॥ २१ ॥ उपकुर्यात्तुल्यकथनेन ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥

"नरपतिरभ्रवत्सर्ववताभ्यः प्रयतमनास्त्वभिः संस्तुर्वश्वताः स्म ॥ नृपतिधुरिचगामयुक्तभूपसुरगवरेण गमच्च यत्र तत्र ॥ ३१ ॥ इति अनुशासनपर्वणि आनुशासं दानधर्मे गोदानकथने षट्सप्ततितमोऽध्यायः ॥ ७६ ॥